

SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ

Sürdürülebilir Atık Yönetim Planı

1. Amaç, Kapsam, Dayanak ve Sorumlular

Amaç: Süleyman Demirel Üniversitesi'nde (SDÜ) üretilen atıkların üretiminden bertarafına kadar insan ve çevre sağlığına zarar vermeyecek şekilde toplanması, taşınması, ayrıştırılması, geçici depolanması ve kurumdan uzaklaştırılmasının sağlanmasıdır.

Kapsam: SDÜ'ye bağlı tüm birimlerde ve yetki alanı içinde eğitim, öğretim, araştırma, üretim ve hizmet faaliyetleri sonucu meydana gelen her türlü tehlikeli ve tehlikesiz atıkların üretiminden bertarafına kadar tüm süreçleri ve bu sürecin kontrolünün sağlanması ile ilgili faaliyetleri kapsar.

Dayanak: Bu plan, SDÜ Atık Yönetimi Yönergesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Sorumlular: İdari ve Mali İşler Daire Başkanlığı, Birim Atık Yönetimi Sorumluları, Birim Tehlikeli Atık Sorumluları, Temizlik firması, tüm SDÜ çalışanları, öğrenciler.

2. Atık Türleri

SDÜ'de üretilen atıklar tehlikesiz atıklar, tehlikeli atıklar ve tıbbi atıklar olmak üzere üç grupta ele alınmıştır.

SDÜ Araştırma ve Uygulama Hastanesi ve SDÜ Diş Hekimliği Hastanesi'nde oluşan atıkların yönetimine ilişkin olarak yönetim planları ve talimat hazırlanır Bu birimlerin atık yönetimi, bu planlar ve talimatlara göre ilgili birimler tarafından yapılır.

SDÜ bünyesindeki hastanelerdeki atıkların yönetimine ilişkin olarak hazırlanması gereken atık yönetim planları ve talimatlar:

- Endüstriyel Atık Yönetim Planı,
- Tıbbi Atık Yönetim Planı,
- Ünite İçi Atık Yönetim Planı,
- Atık Yönetimi Talimatı

3. Atıkların Toplanması ve Ayrıştırılması

a) Tehlikesiz Atıklar

Birimlerde üretilen tehlikesiz atıklar, mutfak, bahçe, atölye ve idari birimlerden kaynaklanmaktadır. Tehlikesiz atıklar birimlerde atık türlerine göre biriktirilir ve toplanır. Bu atıklar; geri dönüştürülebilir atıklar, organik atıklar ve diğer atıklar olarak sınıflandırılır.

- SDÜ Atık Yönetimi Yönergesi kapsamında Atık Yönetimi Birim Sorumlusu belirlenir.
- Tüm akademik ve idari personelin çalışma odalarından ve sınıflardan çöp kutuları kaldırılır. Ofislerde ve sınıflarda oluşan atıklar türlerine göre koridorlara yerleştirilen atık kutularına atılır.
- Geri dönüştürülebilir atıklar için, koridorların uygun yerlerine dört adet toplama kutusu konumlandırılır. Kağıt atıkları için mavi kutu, plastik atıklar için sarı kutu, cam atıklar için yeşil kutu ve metal atıklar için gri kutular kullanılır.

- Yemekhanelerde oluşan organik atıklar özellikle diğer atıklardan ayrı toplanır. Organik atıklar için kahverengi kutular kullanılır. Yerleşkede oluşan bitkisel ve hayvansal kaynaklı diğer organik atıklar da ayrı toplanır. Bu organik atıklardan kompost üretilmesi için kompost alanı inşaa edilir ve kompost üretimi hedeflenir.
- Geri dönüşebilir ve organik atıklar dışında kalan geri dönüşmeyen tehlikesiz atıklar “Diğer atık kutusu”na atılır. Bu atıklar için siyah kutular kullanılır.
- Atık türlerine göre atık toplama kutularında biriktirilen atıklar temizlik personeli tarafından taşınarak tehlikesiz atık geçici depolama alanında depolanır.
- Kompost üretimi için kompost ünitesi faaliyeye geçene kadar organik atıklar Tehlikesiz Atık Geçici Depolama Alanında ilgili bölmede depolanır ve Belediye tarafından alınarak bertarafı sağlanır.
- Yukarıda sayılan atıklar dışında kalan kullanılmış ve fonksiyonunu kaybetmiş pil ve elektrikli/elektronik eşya atıkları geçici depolama alanında depolanır ve geri dönüşümü yapılmak üzere anlaşmalı kamu/özel kurum ve kuruluşlara teslim edilir.

b) Tehlikeli Atıklar

Birimlerde üretilen tehlikeli atıklar, laboratuvar, hastane, yemekhane ve idari birimlerden kaynaklanmaktadır. Tehlikeli atıklar birimlerde atık türlerine göre toplama kaplarında toplanır ve biriktirilir ve Tehlikeli Atık Geçici Depolama Alanında depolanır.

- Tehlikeli atık üretilen birimlerde SDÜ Atık Yönetimi Yönergesi kapsamında tehlikeli atık sorumlusu belirlenir.
- Atıkların üretildiği yerlerden uygun taşıma araçları ile bu konuda eğitilmiş personel tarafından alınarak geçici depolama bölümüne götürülmesi sağlanır.
- Toplama ve taşıma işlemi sırasında el veya vücut ile temastan kaçınılır.
- Atık kovalarının üzerinde atığın türü yazılıdır
- Ofislerde oluşan piller bina girişlerinde bulunan pil toplama kutularında toplanır.
- Tehlikeli atıklar kanalizasyon sistemine ve alıcı ortama boşaltılmaz.
- Radyoaktif Atıklar, laboratuvarlarda kullanılan ve radyoaktif madde özelliği gösteren veya olma riski taşıyan malzemelerden oluşan atıkları içerir. Türkiye Atom Enerjisi Kurumu mevzuatı hükümlerine göre toplanıp uzaklaştırılır.

c) Tıbbi Atıklar

SDÜ Araştırma ve Uygulama Hastanesi ve SDÜ Diş Hekimliği Hastanesi’nde oluşan tıbbi atıklar, hazırlanan atık yönetimi talimatı ve atık yönetim planlarına uygun olarak toplama ve ayrıştırma işlemi gerçekleştirilir.

Her ünite de tıbbi atık sorumlusu belirlenir. Tıbbi atıkla görevli personele konuyla ilgili gerekli eğitim verilir.

Atıklar özel koruyucu turuncu renkli elbise ve çizme giymiş, eldiven, koruyucu gözlük, maske takmış tıbbi atık personeli tarafından atık toplama arabasına alınarak, oradan geçici atık deposuna taşınır.

4- Atıkların Geçici Depolanması

Üniversitede oluşan atıkların geçici olarak depolanması için, **Tehlikesiz Atık** Geçici Depolama Alanı, **Tehlikeli Atık** Geçici Depolama Alanı ve Tıbbi Atık Geçici Depolama Alanı oluşturulur. Geçici depolama alanlarına ilişkin bilgiler aşağıda açıklanmıştır.

a) Tehlikesiz Atık Geçici Depolama Alanı

Birimlerde atık türlerine göre biriktirilen geri dönüşebilir atıklar (kağıt, plastik, cam ve metal) ve diğer tehlikesiz atıklar temizlik personeli tarafından taşınarak tehlikesiz atık geçici depolama alanında

depolanır. Geçici atık deposunda toplanan geri dönüştürülebilir atıklar Lisanslı firma tarafından alınarak toplama ayırma merkezinde ayrıştırılır ve preslenerek geri dönüşüm merkezine gönderilir.

- Geçici atık depolama alanı beş bölmeli ve kapalı bir mekan olarak inşa edilir. Bu bölmelerin dört tanesi geri dönüşebilir atıklar (kağıt, plastik, cam ve metal) için bir bölümü de diğer tehlikesiz atıklar için kullanılır.
- Geçici atık depolama alanı sayısı ve hacmi en az iki günlük atığı alabilecek kapasitede olmalıdır.
- Geçici atık depolama alanının tabanı geçirimsiz malzeme ile kaplanmalıdır. Etrafının kapatılmasında ve ara bölmelerde dayanıklı tel çit kullanılmalıdır.
- Geçici depolama alanı her türlü dış etkenden atıkları koruyacak şekilde ve dışarıdan izinsiz şekilde girişe izin vermeyecek şekilde teşkil edilir
- Geçici atık depolarının içi ve kapıları görevli personelin rahatlıkla çalışabileceği, atıkların kolaylıkla boşaltılabileceği, depolanabileceği ve yüklenebileceği boyutlarda inşa edilmiş olmalıdır.
- Geçici atık deposu, atık taşıma araçlarının kolaylıkla ulaşabileceği ve yanaşabileceği yükseklikte planlanmış olmalıdır.
- Geçici depolama alanının sızma ve dökülmelere karşı etrafı ızgarayla çevrelenir. Izgarada biriken sıvılar toplanarak uygun yöntemle geri kazanım/bertarafı sağlanır, alıcı ortama deşarj edilmez.
- Geçici atık alanlarında "depo görevlisi kabini" olabilir. Burada atık miktarları kayıtları tutulabilir.

b) Tehlikeli Atık Geçici Depolama Alanı

Birimlerde oluşan tehlikeli atıkların geçici olarak depolanması için Tehlikeli Atık Geçici Depolama Alanı inşa edilir veya uygun özellikte konteyner temin edilir. Geçici atık depolama birimlerde oluşan atıkları alacak kapasitede olmalıdır.

- Geçici depolama alanı üstü kapalı ve her türlü dış etkenden atıkları koruyacak şekilde oluşturulur.
- Atık deposunun kapısı üzerinde Tehlikeli Madde Deposu ibaresi ve Biyotehlike amblemi bulunur.
- Geçici depolama alanının zemini geçirimsiz malzemedir teşkil edilir.
- Geçici depolama alanında sızma veya dökülmelere karşı absorban malzeme bulundurulur. Depolama alanının etrafı ızgarayla çevrelenir. Izgarada biriken sıvılar toplanarak uygun yöntemle geri kazanım/bertarafı sağlanır, alıcı ortama deşarj edilmez.
- Geçici depolama alanında yangın gibi her türlü acil duruma karşı güvenlik tedbirleri alınır.
- Geçici depolama alanı dışarıdan izinsiz şekilde girişe izin vermeyecek şekilde teşkil edilir.
- Geçici depolama alanında atıkların tehlikelilik özelliğine göre uygun bölümlendirme yapılır. Atıklar atık kodlarına göre ayrı ayrı depolanır.
- Atık Yönetimi Yönetmeliği'nin 16'ncı maddesi kapsamında mali sorumluluk sigortası yaptırılır.
- Tehlikeli atıklar geçici depolama alanında en fazla 180 gün süreyle geçici olarak depolanır. Belirtilen süreler dolmadan atıklar lisanslı atık işleme tesislerine gönderilir.
- Geçici depolama alanından/konteynirından sorumlu bir çalışan belirlenir. Sorumlu çalışan geçici depolama alanına/konteynirına giren ve çıkan tüm atıkların kayıtlarını tutar ve izinsiz giriş ve çıkışa engel olur.

c) Tıbbi Atık Geçici Depolama Alanı

- SDÜ Araştırma ve Uygulama Hastanesi ve SDÜ Diş Hekimliği Hastanesi'nde oluşan atıkların geçici depolanması için yapılacak Tıbbi Atık Geçici Depolama Alanı, birimlerde hazırlanan atık yönetimi talimatı ve atık yönetim planlarına uygun olarak inşa edilir.

- Geçici atık deposunda toplanan atıklar Lisanslı firmaya 2 günde bir Entegre Çevre Bilgi Sistemi (EÇBS) Motat uygulaması üzerinden verilir. Atık deposunun kapısı sürekli olarak kilitli tutulur ve üzerinde Tıbbi Atık ibaresi ve Biyotehlike amblemi bulunur. Deponun zemini geçirimsiz ve yan kısımları temizlemesi kolay ve kuru olarak yapılabilecek yapı malzemesi ile inşaa edilir. Depo içerisinde olması muhtemel sızmalara karşılık absorbe edici malzeme olarak toz bulundurulur.

5. Atıkların Teslimi

- Geri kazanılabilir atıkları alacak lisanslı firma ile protokol imzalanır. Tehlikesiz Atık Geçici Depolama Alanında depolanan geri kazanılabilir atıklar lisanslı firmaya teslim edilir. Teslim sırasında atık özelliklerini ve miktarını belirten bir belge düzenlenir. Diğer tehlikesiz atıklar Belediye tarafından alınarak bertaraf edilir.
- Tıbbi atıkları alacak lisanslı firma ile protokol imzalanır. Tıbbi Atık Geçici Depolama Alanında depolanan tıbbi atıklar lisanslı firmaya teslim edilir. Atık miktarı ve özellikleri EÇBS'ye kaydedilir.
- Tehlikeli atıkları alacak lisanslı firma ile protokol imzalanır. Tehlikeli Atık Geçici Depolama Alanında depolanan tehlikeli atıklar lisanslı firmaya teslim edilir. Atık miktarı ve özellikleri EÇBS'ye kaydedilir.
- Birimlerde toplanan Piller, Taşınabilir Pil Üreticileri ve İthalatçıları Derneği'ne (TAP) kargo yoluyla gönderilir.
- Geçici depolama alanında toplanan işlevini kaybetmiş elektrikli ve elektronik eşyalar geri dönüştürülmek üzere anlaşmalı kamu/özel kurum ve kuruluşlara teslim edilir.

6. Atık Miktarının Azaltılması

a) Tehlikesiz Atıklar

- Biyobozunur mutfak ve kantin atıkları kompost olarak değerlendirilebilir.
- Gıda maddeleri belirli periyotlarla ve ihtiyaç olunan miktarda alınır.
- Atıkların geri kazanımı ve bertarafı ile ilgili personele eğitim verilir.
- Geri kazanılabilir atıklar kaynağında ayrıştırma yapılır. Lisanslı toplama ve ayrıştırma firmalarına verilir.

b) Tehlikeli Atıklar

- İlaçların ve kimyasalların satın alınımının ve kullanımının kontrolü sağlanır. Miadı geçmiş ilaçlar aynı ilaç firmasına iade edilir.
- Tehlikeli atıklar lisanslı firmalara verilir.
- Birimlerde toplanan Piller, Taşınabilir Pil Üreticileri ve İthalatçıları Derneği'ne (TAP) kargo yoluyla gönderilir.

c) Tıbbi Atıklar

- Diğer atıklardan ayrıştırılır.
- Tıbbi atıklar diğer atıklarla karıştırılmamalıdır.
- Tıbbi atıkların miktarı arttıkça bertarafı için ödenen miktarın arttığı personele anlatılır.
- Gereksiz tek kullanımlık ürünlerin alımından kaçınılır.
- İğne uçlarının kesici delici atık kutularında toplanması sağlanır.

Süleyman Demirel Üniversitesi Atık Yönetim Modeli

